



es.O.es



Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie



Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie ma już pięć lat...

Równo pięć lat temu, w dniu 1 kwietnia 1999 roku, Uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego powołany został Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, jako jednostka organizacyjna, realizująca zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, zarezerwowane dla samorządu województwa. Od tego czasu ROPS pełni funkcję ośrodka informacji o systemie pomocy społecznej oraz centrum myślenia strategicznego o regionalnej polityce społecznej.

Celem strategicznym Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej jest stworzenie zintegrowanego, efektywnego modelu regionalnej pomocy społecznej. Kierunki działań, służące realizacji powyższego celu, to przede wszystkim: tworzenie sprawnego systemu informacji o zasobach, usługach i problemach społecznych, aktywizowanie społeczności lokalnych, kształcenie profesjonalnej kadry pomocy społecznej oraz tworzenie i realizowanie efektywnych, nowatorskich programów celowych.

W ramach tworzenia sprawnego systemu informacji o zasobach, usługach i problemach społecznych, ROPS prowadził działania z zakresu edukacji społecznej, w ramach **21 publikacji**, o łącznym nakładzie 92 200 egz., m.in.

„Wybrane instytucje polityki społecznej w województwie małopolskim”, „Zatrudnianie osób niepełnosprawnych – co warto wiedzieć”, „Warto wiedzieć... Informator dla Osób Niepełnosprawnych”, „Małopolski Informator dla Seniorów”, „Ludzie starsi i dom pomocy społecznej...”, „Mapa Pomocy Rodzinie”, „Przemoc w Rodzinie” – poradniki dla kobiet i pomagających, „Zastępcze Rodzicielstwo...” oraz poprzez biuletyny ROPS „Es-O-Es”.

Przeprowadzono **„Bilans potrzeb osób niepełnosprawnych”**, dotyczący jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz potrzeb tej grupy. Badaniem objęto 1 128 niepełnosprawnych. Zrealizowano badania (we wszystkich miastach powiatowych województwa) dotyczące **oceny zjawiska narkomanii** na terenie Małopolski. W badaniu wzięło udział 3 500 uczniów z 35 szkół średnich. Przeprowadzono także badania ankietowe wśród 1048 klientów pomocy społecznej w ramach projektu **Diagnozowanie przyczyn ubóstwa** w województwie małopolskim.

Ponadto prowadzona jest komputerowa **baza danych o organizacjach pozarządowych**, realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. W bazie znajdują się dane blisko 300 organizacji społecznych.

Na bazie doświadczeń flamandzkich udało się dokonać koncentracji danych o ofercie wsparcia w regionie – powstał **Vortal Małopolski Informator Społeczny**. Corocznie opracowywane są **raporty nt. sytuacji społecznej** w województwie oraz sprawozdania z realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez powiaty.

W celu zaktywizowania środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych zorganizowano I i II **Giełdę Pracy** dla osób niepełnosprawnych, w których udział wzięło 108 pracodawców, oferujących 730 miejsc pracy. Giełdy odwiedziło blisko 2 300 osób niepełnosprawnych. Blisko 70% miejsc pracy oferowanych podczas Giełd Pracy zostało wykorzystanych przez uczestników. Zorganizowano **konkursy** o nagrodę Marszałka Województwa dla osób niepełnosprawnych, prowadzących działalność gospodarczą rozpoczętą ze środków PFRON. Przeprowadzono Małopolską Giełdę Programów Profilaktyczno – Opiekuńczych, realizowanych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych województwa. Przeprowadzono Kampanię profilaktyki uzależnień na rzecz młodzieży „**Mogę być... Mogę mieć...**”, do której włączyły się 23 gminy z 9 powiatów Małopolski oraz Ochotnicze Hufce Pracy z 9 powiatów. Zainicjowano Wojewódzką Kampanię Społeczną „**zaczniemy teraz...**” w ramach obchodów Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych. Do

Kampanii włączyło się 18 powiatów oraz liczne organizacje pozarządowe. Wspierano merytorycznie, prawnie i finansowo **małopolskie organizacje pozarządowe**, w wyniku czego zgłoszono do konkursów grantowych 648 wniosków, zrealizowano zaś **177** projekty związane z zadaniami województwa z zakresu pomocy społecznej. Zintegrowano społeczności lokalne **5** powiatów wokół problemu przemocy domowej, wdrażając Program „**Przeciw Przemocy**”. Dzięki realizacji Programu działa już w województwie **47** lokalnych koalicji, posiadających fachowe przygotowanie w tym zakresie.

Udoskonalono metody pracy społecznej oraz podniesiono kwalifikacje zawodowe **10 015** pracowników społecznych z terenu Małopolski, organizując: **36** kursów, **270** szkoleń, **33** konferencje. **308** osób uzyskało dodatkowe kwalifikacje w ramach prowadzonych rocznych kursów dla opiekunów z domów pomocy społecznej, 142 osoby zdobyły I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik społeczny.

Tworząc i realizując efektywne, nowatorskie programy celowe, ROPS opracował 9 Programów Wojewódzkich. Niektóre z nich zostały zrealizowane, inne, wieloletnie pozostają w trakcie realizacji:

1. Małopolski Program Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2002-2006. Strategia dla Województwa Małopolskiego,
2. Wojewódzki Program Polityki i Pomocy Społecznej wobec Starości „**SENIOR**” na rok 2000,

3. Wojewódzki Program Polityki i Pomocy Społecznej wobec Starości na lata 20001-2003,
4. Wojewódzki Program Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego dla Kadr Pomocy Społecznej na lata 2001 – 2003,
5. Wojewódzki Program w części: Polityki Prorodzinnej i Przeciwdziałania Przemocy; Przeciwdziałania Narkomanii; Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2000 – 2003,
6. Wojewódzki Program Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na rok 2000,
7. Wojewódzki Program Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na rok 2000,

8. Wojewódzki Program Poprawy Jakości Życia Osób Niepełnosprawnych na lata 2000 – 2001,
9. Wojewódzki Program Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2001 – 2005.

W ramach współpracy z **Flandrią Wschodnią** (Belgia) przygotowano fachową kadrę trenerów, którzy dziś stanowią podstawową sieć wykładowców ROSZ; dokonano również inwestycji w budynku ROPS; wykorzystano ideę „Sociale Kaart” – baza danych o dostępnych formach pomocy i adresach placówek pomocowych. W ramach współpracy pomiędzy **Hrabstwem Fionia** (Dania) i Województwem Małopolskim zainicjowano prace nad przygotowaniem modelowych sposobów reorganizacji 3 małopolskich domów pomocy społecznej.

*Marta Bohdziewicz-Lulewicz
ROPS, Kraków*

Diagnozowanie przyczyn ubóstwa w województwie małopolskim RAPOPRT Z BADAŃ

Realizując zadania województwa z zakresu identyfikowania przyczyn ubóstwa w roku ubiegłym, ROPS we współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, rozpoczął projekt badawczy prowadzony wśród klientów pomocy społecznej Małopolski. Badaniami (poprzedzonymi pilotażem) objęto 1 048 osób z 46 gmin naszego województwa. W większości wywiady przeprowadzali pracownicy socjalni. W Krakowie, ze względu na większą próbę, realizowali je studenci Instytutu Socjologii UJ. Podsumowaniem projektu jest opracowany i opublikowany Raport z przeprowadzonych badań. Publikacja zawiera pogłębioną charakterystykę beneficjentów pomocy społecznej naszego województwa. Jest swoistym portretem tej grupy osób, odzwierciedlającym ich cechy społeczno-demograficzne, typowe postawy i sposoby radzenia sobie z biedą. Opracowany Raport identyfikuje również warunki zewnętrzne wywierające wpływ na usytuowanie społeczne klientów pomocy społecznej.

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na negatywne cechy i postawy statystycznego klienta pomocy społecznej, takie jak: silna postawa rosz-

czenia czy brak odpowiedzialności za swój los. Z drugiej strony, zjawiska niezależne od postaw poszczególnych jednostek, takie jak przewijające się niemal na każdym kroku bezrobocie i związany z nim brak perspektyw na aktywne i samodzielne przezwyciężenie biedy, wpływają na fatalną sytuację dużej części społeczeństwa. Dlatego też, w świetle całości wniosków, podstawową rolą polityki społecznej w przeciwdziałaniu ubóstwu, obok oddziaływań na postawy, wydaje się być wpływanie na czynniki leżące poza poszczególnymi jednostkami czyli kreowanie warunków zewnętrznych w postaci długofalowych inwestycji społecznych. Ubóstwo bowiem skupia w sobie, jak w soczewce uwarunkowania osobiste jednostek, ale i problemy zewnętrzne zależne od polityki państwa czy regionu.

Istotne stają się także założenia, które legły u podstaw proponowanych zmian w systemie pomocy społecznej. Ponad połowa badanych przez nas osób korzysta z pomocy społecznej od wielu lat. Zatem pomoc społeczna, która z założenia ma „...na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych...” okazuje się nie realizować tego celu oraz uzależniać i utrwałać w stygmatyzowanej roli klienta. Przy-

gotowana reforma systemu zakłada odejście od świadczeń długoterminowych na rzecz wsparcia, pomagającego wyjść z kryzysu oraz rozbudowanej pracy socjalnej. Projektowane przepisy wskazują, iż najważniejszą rolę w organizowaniu środowisk lokalnych w celu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu różnych grup osób, pełnić będą pracownicy socjalni zatrudnieni w gminie. O ile samą pracą socjalną nie rozwiąże się wszystkich problemów, szczególnie tych, których przewyciężenie zależy od interwencji państwa, istnieją jednak obszary, które mogą zagospodarować pracownicy socjalni, a dyrektywy dla pracy socjalnej wskazują poniższe wnioski z badań. Mamy nadzieję, że informacje, które Państwo znajdziecie w Raporcie okażą się interesujące¹.

Na podstawie wyników naszych analiz możemy stwierdzić, że rodziny liczące więcej niż cztery osoby są nadreprezentowane wśród klientów pomocy społecznej w stosunku do ogółu rodzin w Małopolsce. Różnice między badaną grupą, a populacją mieszkańców Małopolski dotyczą również ilości dzieci w rodzinach. Przyjmując za rodzinę wielodzietną taką, która ma więcej niż troje dzieci widać, że wśród rodzin klientów pomocy społecznej ponad dwukrotnie częściej występują rodziny wielodziet-

ne niż w ogóle populacji województwa. W rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej także dość często znajduje się przynajmniej jedna osoba niepełnosprawna, mogą wystąpić też problemy związane z nadużywaniem alkoholu.

Największy odsetek klientów pomocy społecznej stanowią osoby w tzw. „sile wieku” (31 – 50 lat), a niemal połowa to ludzie w przedziale wiekowym uznawanym za okres największej aktywności i mobilności zawodowej (18 – 44 lata).

Podobnie jak z większości badań prowadzonych wśród beneficjentów różnych świadczeń społecznych, tak i z naszych danych wynika, iż zdecydowaną ich większość stanowią kobiety (80%).

Prawie połowa badanych klientów pomocy społecznej w województwie to osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku z tego tytułu. Osoby te są także w znaczącej mierze długotrwałymi klientami pomocy społecznej, korzystającymi z niej dłużej niż rok. Bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowią większość badanych we wszystkich wziętych pod uwagę powiatach Małopolski. W niektórych gminach ich udział wśród badanej zbiorowości sięga niemal 100% (gminy: Chęlmiec, Oświęcim), lub wynosi około 80% (gminy: Babice, Biecz, Brzeszcze, Bukowno, Chrzanów, Gromnik, Liszki, Wieliczka). W żadnym z bada-

¹ Zawarte poniżej uwagi stanowią skrót najważniejszych wniosków z przeprowadzonych badań. Pełną wersję opracowania udostępniamy wszystkim zainteresowanym na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie www.rops.krakow.pl.

nych powiatów wskaźnik udziału bezrobotnych bez zasiłku wśród korzystających z pomocy społecznej nie był niższy niż 25%.

Deklarowane dochody (per capita) są bardzo niskie. Ponad 75% badanych nie osiąga dochodu powyżej 300 złotych. Najliczniejszą kategorię stanowi dochód pomiędzy 101 a 200 złotych na osobę. Analiza kosztów utrzymania i wydatków pozwala jednak przypuszczać, że dochody mogą być nieco wyższe niż deklaracja składana przed pracownikiem socjalnym.

Zdecydowana większość respondentów, bo aż 76,7% nie przewiduje też zwiększenia dochodów rodziny w najbliższym czasie. Powodem jest tu najczęściej brak pracy, bądź też bezskuteczne jej poszukiwanie, czasem także brak pracy kogoś z rodziny (męża, syna, itp.). Dla blisko 20% gospodarstw domowych perspektywa zwiększenia dochodów rodziny w najbliższym czasie jest nierealna ze względu na chorobę, niepełnosprawność, wiek, czasem ze względu na posiadanie małych jeszcze dzieci. Źródłem dochodów w rodzinie, poza zasiłkami, jest najczęściej praca dorywcza i renta kogoś z jej członków. Dodatkowym wsparciem bywa pomoc rodziny, rzadziej Kościoła.

W świetle powyższych faktów nieco zaskakujące może się wydać, że niemal trzy czwarte badanych nie podjęłoby pracy w odległym miejscu Polski. Wśród grupy bezrobotnych bez zasiłku aż 67% nie wyjechałoby „za pracę” poza miejsce zamieszkania. W prawie wszystkich badanych po-

wiatach większość stanowią odpowiedzi negatywne (wyjątek stanowi gmina Oświęcim z 59% odpowiedzi pozytywnych), stanowiące między 60 a 90%, a w wielu gminach przekraczające 80% (gminy: Biecz, Bochnia, Brzeszcze, Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Dobra, Gromnik, Korzenna, Liszki, Lubień, Myślenice, Pleśna, Proszowice, Skała, Sucha Beskidzka, Wadowice). Do podjęcia ryzyka wyjazdu skłonni byłoby przede wszystkim bezrobotni z zasiłkiem, czyli ci o krótkim stażu w kategorii osób bez pracy.

Uzupełnieniem informacji o sytuacji materialnej badanych gospodarstw domowych jest obraz wyłaniający się z odpowiedzi na pytanie o najważniejsze niezaspokojone potrzeby niematerialne w rodzinie. Spośród niemal 72 % osób, które zauważają niedostatek w sferze potrzeb pozamaterialnych i zechciały odpowiedzieć na to pytanie, na pierwszy plan wysuwa się deficyt związany z udziałem w życiu kulturalnym oraz nauką własną lub dzieci. Ponad 15% respondentów otwarcie przyznało, że w ogóle nie odczuwa potrzeb pozamaterialnych. Może to być argumentem dla tezy, iż niezaspokojenie potrzeb niezbędnych do życia nie tylko uniemożliwia realizację potrzeb „wyższych”, ale blokuje aspiracje w tym kierunku do tego stopnia, że człowiek w ogóle nie uświadamia sobie ich istnienia.

Pytaliśmy także klientów pomocy społecznej o subiektywne odczuwanie biedy. Dla ponad połowy z nich bieda oznacza „niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych”. Pojawiały

się również odpowiedzi wskazujące na psychologiczne aspekty związane z sytuacją ubóstwa – lęk, obawa przed przyszłością, poniżenie, odtrącenie i samotność oraz upokorzenie związane z uzależnieniem od pomocy innych.

Typowy dla klientów pomocy społecznej województwa jest także niski poziom wykształcenia. Zdecydowana większość badanych (68%) dostrzega jednak jego wartość. Jako uzasadnienie podawano przede wszystkim możliwość uzyskania lepszej pracy, wyższych dochodów oraz ogólnie lepszego życiowego startu. Ci, którzy nie dostrzegli wartości wykształcenia, argumentowali swoją wypowiedź głównie w kategoriach niemożności przezwyciężenia biedy oraz znalezienia pracy mimo posiadanego wykształcenia. Pojawiały się w tym kontekście uwagi, iż bez znajomości oraz określonych cech charakteru, wykształcenie nie przedstawia żadnej wartości. Badani nie zamierzają podjąć dalszej nauki. Chcieliby natomiast, żeby ich dzieci zdobyły wykształcenie. Większość z respondentów (38,5%) chciałaby, aby ich dzieci skończyły studia wyższe. Co czwarta osoba uznała, że jej dzieci powinny zdobyć wykształcenie średnie z maturą. Powyższe dane, w zetknięciu z poziomem wykształcenia rodziców, gdzie procent osób z wyższym wykształceniem stanowi zaledwie 1,8, świadczą o wysokich aspiracjach rodziców wobec dzieci.

Za najbardziej niepokojący społeczny problem regionu przytłaczająca większość klientów pomocy spo-

łecznej uznała bezrobocie. Wskazywała nań niemal każda ankietowana osoba. Jak można się spodziewać w świetle powyższych danych, bezrobotni uznani zostali za ludzi, których najczęściej dotyka ubóstwo. Według badanych, najmniej narażeni na ubóstwo spośród grup zagrożonych są alkoholicy oraz osoby stare.

Na pytanie, co decyduje o tym, że jedni mają szansę wyjścia z biedy, a drudzy nie, blisko trzy czwarte badanych uznało, iż o tej szansie decydują czynniki niezależne od indywidualnej aktywności człowieka takie jak: pomoc rodziny, znajomości, szczęście, nieuczciwość, pomoc państwa. W tej kategorii znalazły się również duże grupy osób, które w ogóle nie wiedzą co decyduje o sukcesie oraz nie udzieliły odpowiedzi.

Klienci pomocy społecznej uznają, że o jakości życia w miejscu zamieszkania decydują głównie władze administracyjne regionu, w dalszej kolejności radni i ośrodki pomocy społecznej. Całość decyzji jawi im się jako domena oderwanych od ludzi, władz czy instytucji państwowych.

Aktywności w rozwiązywaniu lokalnych problemów dotyczyło również zadane respondentom pytanie o to, czy są jakieś sprawy związane z ich miejscem zamieszkania, które mieszkańcy mogliby załatwić sami, bez oglądania się na władze. Najczęstszą odpowiedzią udzielaną przez ankietowanych było stwierdzenie „nie wiem”, odpowiedź pozytywna nie przeważała w żadnej z badanych gmin, a w niektórych wcale się nie pojawiła (gminy: Babice, Ciężko-

wice, Dąbrowa Tarnowska, Drwinia, Gródek nad Dunajcem, Grybów, Korzenna, Olkusz, Osiek).

W opinii klientów pomocy społecznej państwo nie wywiązuje się z powinności wobec ubogich, pomoc świadczona biednym jest zdecydowanie niewystarczająca, głównie poprzez niskie kwoty świadczeń. Formy pomocy, które według badanych, powinno się gwarantować ludziom ubogim to przede wszystkim zasiłki pieniężne oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

W niniejszych badaniach interesowała nas także długość korzystania z pomocy społecznej oraz powód korzystania z niej. Wyniki okazały się niepokojące. Ponad połowa badanych korzysta z pomocy społecznej dłużej niż sześć lat, co piąta powyżej dziesięciu. Tylko 15% respondentów przeszło do systemu pomocy wcześniej niż przed rokiem i są to często osoby młode, dość dobrze wykształcone, ale nie posiadające pracy. Tylko w dwóch z wziętych pod uwagę w badaniach 22 powiatów, osoby wspomagane przez pomoc społeczną korzystają z niej najczęściej krócej niż jeden rok (powiaty: Nowy Sącz i przysowicki). Natomiast w czterech z badanych powiatów większość osób korzystających z pomocy społecznej to korzystający co najmniej od 10 lat (powiaty: bocheński, brzeski, olkuski i tatrzański).

Wśród korzystających z pomocy społecznej dłużej niż 10 lat najliczniejszą kategorię tworzą emeryci i renciści (36,5%). Najliczniejszą grupę klientów o najkrótszym „stażu”

w systemie pomocy (krócej niż rok) stanowią ci, którzy jako powód korzystania z niej podają brak pracy. Generalnie można powiedzieć, że im krócej korzysta się z pomocy społecznej, tym częściej jako powód podawane jest bezrobocie.

Jak widać wyuczona bezradność klientów pomocy społecznej, brak wykształcenia, brak kapitału kulturowego i społecznego nakłada się na wielodzietność oraz dominujący problem – brak pracy. Narastają postawy roszczeniowe wobec państwa, którego kompetencje z przyzwyczajenia traktuje bardzo szeroko. Wszystko to powoduje, że zmiana sytuacji życiowej tych osób, jest i będzie trudna. Dodatkowo wobec braku oferty w zakresie tzw. aktywizujących form pomocy postawy te są przez lata utrwalane i dziedziczone.

*Małgorzata Szlązak
Marta Bohdziewicz – Lulewicz
ROPS*

PODZIĘKOWANIE

Serdecznie dziękujemy pracownikom socjalnym małopolskich ośrodków pomocy społecznej, którzy wzięli udział w badaniach, za przeprowadzenie wywiadów. Bez Państwa pomocy i zaangażowania nie moglibyśmy zrealizować Projektu, którego efekty dziś prezentujemy. Pełny tekst Raportu wraz z oficjalnymi podziękowaniami prześlemy drogą pocztową wszystkim uczestnikom projektu.

II Sympozjum Przyszłość Pracy Dla Osób Chorujących Psychiczenie - Kraków, 14 maja 2004

W kierunku nowego paradygmatu w pracy socjalnej?

Praca jest synonimem zdrowia psychicznego. U osób pozbawionych pracy zanika społeczna siła motoryczna. Ludzie skazani na bezczynność wypadają z traktu życiowego, tracą nie tylko możliwość naddążenia za przemianami następującymi w społeczeństwie, ale również zdolność do podejmowania życiowych decyzji. Zgodnie z podejściem integracyjnym w rehabilitacji przyjmujemy, że aktywność społeczno-zawodowa osób po kryzysie psychicznym jest najbardziej pożądanym wynikiem oddziaływań terapeutycznych. Wspomniane podejście zakłada nie tylko konieczność zagwarantowania osobom niepełnosprawnym pełnych praw uczestniczenia we wszelkich przejawach życia społecznego, ale również istnienie ich pozytywnych zobowiązań wobec siebie i innych. W tym ujęciu celem rehabilitacji jest tworzenie takich społecznych przestrzeni, które odpowiadają: aktualnym możliwościom i potrzebom życiowym osób niepełnosprawnych, jak również przyjętym w konkretnej społeczności wyobrażeniom o zasadach funkcjonowania wspólnot lokalnych. Współczesna polityka społeczna kształtuje owo wyobrażenie przyjmując, że jej punktem skupienia jest problematyka zatrudnienia a przed-

miotem zainteresowania profesjonalistów – pracowników socjalnych, doradców zawodowych, terapeutów zajęciowych, ergoterapeutów – prawie wyłącznie relacja łącząca jednostkę z rynkiem pracy.

W trakcie II Sympozjum podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytanie o kierunek i metody integracji społeczno-zawodowej osób chorujących psychicznie, której to założenia zostały zawarte w Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Ważnym przedmiotem refleksji będzie możliwość podejmowania przez organizacje pozarządowe w Polsce inicjatyw społeczno-gospodarczych oraz prowadzenia działalności pożytku publicznego. Tematyka sympozjum obejmuje zasady wspierania zatrudniania osób niepełnosprawnych z powodu chorób psychicznych przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Społecznego, jak również uczestniczenia organizacji trzeciego sektora w rozwoju społecznej gospodarki rynkowej promowanej, między innymi, w ramach inicjatywy wspólnotowej EQUAL. Dodatkowym wymiarem analizy problematyki „pracy” będzie próba jej odniesienia do środowiskowego modelu rodzin zastępczych dla osób chorujących psychicznie.

Pragniemy podkreślić, że wymienione zagadnienia są ściśle powiązane z nowoczesną pracą socjalną, w ramach której stosowane są aktywne formy pomocy i wsparcia, a której celem jest włączenie jednostki w nurt życia wspólnoty lokalnej poprzez możliwość podjęcia zatrudnie-

nia. Bez wątpienia ten wariant pracy socjalnej będzie dynamizował rozwój profesji w najbliższych latach.

*Dr Hubert Kaszyński
socjolog, pracownik socjalny
Klinika Psychiatrii Dorosłych Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie*

II Sympozjum Przyszłość pracy dla osób chorujących psychicznie

Kontekst instytucjonalno-prawny

**Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej
Klinika Psychiatrii Dorosłych Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie**

**14.05.2004 (piątek), Kraków, Kino Apollo, ul. Św. Tomasza 11a
Godzina: 10.00-20.00**

13 maja (czwartek)

Pensjonat „U Pana Cogito”, ul. Bałuckiego 6

12.00 Konferencja prasowa pt. „Przyszłość pracy dla osób chorujących psychicznie z okazji jubileuszu Pensjonatu „U Pana Cogito”

Spotkanie Rady Nadzorczej i pracowników Pensjonatu z zaproszonymi gośćmi

14 maja (piątek)

Kino Apollo, ul. Św. Tomasza 11a

Prowadzenie sympozjum:

Andrzej Cechnicki, Joanna Meder

10.00-10.15 Otwarcie sympozjum. Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa

wa Stanisława Urbaniak, Wicemarszałek Województwa Małopolskiego Andrzej Sasuła, Dyrektor Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie prof. Andrzej Zięba

10.15-10.45 Stanisława Golinowska, Europejska Strategia Integracji Społecznej. Praca dla osób wykluczonych – kontekst europejski, krajowy i regionalny

10.45-11.15 Krzysztof Więckiewicz, Działalność pożytku publicznego w Polsce

11.15-11.30 Marian Leszczyński, Wspieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych ze środków EFS

11.30-11.45 Alina Wojtowicz-Pomier-
na. Postawy społeczne wobec osób
chorujących psychicznie a problem
ich wykluczenia z rynku pracy

11.45-12.15 Przerwa

12.15-12.45 Paul-Otto Michel-Schmidt,
Richard Gerster. Rodziny zastępcze
dla osób dorosłych chorujących
psychicznie.

12.45-13.15 Barbara Roth. Rodziny
zastępcze dla młodzieży chorują-
cej psychicznie

13.15-13.25 Hubert Kaszyński. Wspól-
nota lokalna a praca dla osób cho-
rujących psychicznie

13.25-13.45 Agnieszka Lewonow-
ska. Dobra praktyka – „Pan Cogi-
to czyli recepta na zdrowie” (pro-
jekcja filmu)

13.45-14.30 Dyskusja panelowa –
Przyszłość pracy dla osób choru-
jących psychicznie. Andrzej Cech-
nicki (moderacja) Tadeusz Mękar-
ski, Andrzej Martynuska, Marian
Leszczyński, Alina Wojtowicz-Po-
mierna, Jadwiga Pauli

14.30-15.30 Przerwa

15.30-15.45 Krzysztof Balon. Rada
Działalności Pożytku Publicznego.
Obywatelska Strategia na Rzecz
Rozwoju Trzeciego sektora – nowe
możliwości?

15.45-16.00 Bogusława Słońska.

Integracja społeczna i zawodowa
osób niepełnosprawnych – wspar-
cie EFS

16.00-16.15 Gabriela Popowicz. Ini-
cjatywa EQUAL – nowe możliwości
społecznego włączania osób cho-
rujących psychicznie

16.15-16.30 Krystyna Kollbek. Miejs-
ce ekonomii społecznej w Strategii
Rozwoju Lokalnego Miasta Krako-
wa. Zapowiedź Konferencji Ekono-
mia Społeczna Kraków 2004

16.30-17.00 Przerwa

17.00-18.00 Spotkanie Małopolskiej
Sieci Integracji Zawodowej i Spo-
łecznej Osób Chorujących Psy-
chicznie Programu „Schizofrenia-
Otwórzcie Drzwi”. Anna Bielańska
(moderacja)

18.30-20.00 Projekcja Filmu nagro-
dzonego Statuetką Kina Apollo 2003
– „Polowanie na króliki”

Dziękujemy za pomoc Kina „Apollo”

Informacje o uczestnictwie w II Sympozjum:

1. Prosimy – ze względu na ograni-
czoną liczbę miejsc – o zgłoszenie
uczestnictwa u organizatorów do dnia
30 kwietnia 2004 r.:

Hubert Kaszyński

hkaszynski@su.krakow.pl

lub **Gerard Banach**

bagera@su.krakow.pl

tel. 421 17 30 lub 606 711 596

2. Odpłatność za udział w Sympozjum w wysokości 20,00 zł od osoby, prosimy przesłać na konto:

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej

20 1240 1431 1111 0000 1046 9064
Bank Pekao SA I Oddział w Krakowie z dopiskiem: „Przyszłość Pracy 2004”, do dnia 30 kwietnia 2004 r. lub w dniu Sympozjum.

Współorganizatorzy II Sympozjum

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Urząd Miasta Krakowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Oddział Małopolski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Komisja Pracy Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego

Stowarzyszenie Na Rzecz Zdrowia Psychicznego Dziecka i Rodziny w Rzeszowie

Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych

Stowarzyszenie „Otwórzcie Drzwi”

Katedra Psychiatrii CM UJ

Wydział Ochrony Zdrowia CM UJ

Sekcja Psychiatrii Środowiskowej i Rehabilitacji PTP

Krakowska Grupa Pracy Socjalnej

Sympozjum pod patronatem Zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa Stanisławy Urbaniak

Anna Bielańska – Koordynator Programu „Schizofrenia Otwórzcie Drzwi”, Region Małopolski

Krzysztof Balon – Członek Rady Działalności Pożytku Publicznego

Andrzej Cechnicki – Ogólnopolski Koordynator Programu „Schizofrenia – Otwórzcie Drzwi”

Richard Gerster – Zentrum fuer Psychiatrie Die Weissenau, Ravensburg

Stanisława Golinowska – Dyrektor Instytutu Zdrowia Publicznego Wydziału Ochrony Zdrowia CM UJ

Hubert Kaszyński – Członek Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej

Krystyna Kollbek – Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych UM Krakowa

Agnieszka Lewonowska – Kierownik Zakładu Aktywności Zawodowej Pensjonat „U Pana Cogito”

Marian Leszczyński – Z-ca Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Andrzej Martynuska – Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy

Joanna Meder – Dyrektor Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

Tadeusz Męcarski – Dyrektor Oddziału Małopolskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Paul-Otto Schmidt-Michel – Centrum fuer Psychiatrie Die Weissenau, Ravensburg

Jadwiga Pauli – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

Gabriela Popowicz – Starszy Specjalista, Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Socjalnym MGPIPS

Barbara Roth – Zentrum fuer Psychiatrie Die Weissenau, Ravensburg

Andrzej Sasuła – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego

Bogusława Słońska – Specjalista, Oddział Małopolski Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Stanisława Urbaniak – Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa

Krzysztof Więckiewicz – Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego MGPIPS

Alina Wojtowicz-Pomierna – Naczelnik Wydziału Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Andrzej Zięba – Dyrektor Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie

Zatrudnienie socjalne – szansą dla bezrobotnych na lokalnych rynkach pracy.

Projekt polsko – flamandzki

W grudniu 2003r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej ramach współpracy pomiędzy Flandrią Wschodnią, a trzema Gminami Województwa Małopolskiego – Krakowem, Mogilana i Wieprzem, przystąpił do realizacji pilotażowego projektu mającego na celu wypracowanie funkcjonalnego modelu firm socjalnych na terenie naszego województwa.

Celem projektu, jest organizowanie zatrudnienia socjalnego, a w dalszej kolejności zakładanie przedsiębiorstw socjalnych, prowadzących działalność gospodarczą przy jednoczesnym osiągnięciu celów społecznych. Firmy socjalne kładą nacisk na długofalowe korzyści dla zatrudnionych, dla odbiorców usług tych firm i społeczeństwa. Uważa się, że przedsiębiorstwa socjalne mają szansę pełnić ważną rolę w gospodarce, są pomysłem na dobrze prosperującą firmę, mając równocześnie bardzo duży wpływ na rozwój wsparcia społecznego dla grup marginalizowanych. Ten rodzaj działalności gospodarczej jest ukierunkowany na zatrudnienie osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych lub z innych powodów nie radzących sobie na rynku pracy.

Grupą docelową projektu są osoby niepełnosprawne fizycznie, psy-

chicznie, intelektualnie, długotrwale bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym.

Partnerem przedsięwzięcia jest lokalna społeczność gminna, a w szczególności władze gminne, organizacje pozarządowe i lokalny biznes.

W wyniku głównych działań podejmowanych w ramach projektu tj.: cyklu spotkań i szkoleń, wymiany doświadczeń oraz wyjazdów studyjnych do kraju partnera (Flandria), przygotowani zostaną instruktorzy zawodu oraz zostanie wyłoniona grupa osób, która będzie zatrudniona w powstałych w przyszłości firmach socjalnych.

Na podstawie transferu sprawdzonych rozwiązań i dobrych praktyk, zapożyczonych z Flandrii, gdzie podobne rozwiązania już funkcjonują, wypracowany zostanie funkcjonalny model firmy socjalnej, świadczącej usługi dla mieszkańców, m.in. gastronomiczne.

Cele programu:

- Zwiększenie szans na lokalnym rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wypracowanie modelu zatrudnienia socjalnego.

- Opracowanie metodyki wsparcia zawodowego i społecznego dla osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych w firmach socjalnych.
- Aktywizacja społeczności lokalnych do działań na rzecz poprawy warunków życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Przygotowanie kadry do wdrażania działań, w zakresie:
 - Metodyki pracy z grupą docelową
 - Indywidualnego asystowania osobie z grupy docelowej (coaching)
 - Przygotowania zawodowego grupy docelowej
- Szkolenie grupy docelowej – osób niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, zakwalifikowanych do udziału w projekcie.
- Wdrożenie projektu zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Wypracowanie koncepcji funkcjonowania firm socjalnych

Podsumowując, ideą projektu jest wypracowanie modelowego rozwiązania w zakresie stworzenia optymalnej gospodarczo i społecznie formy zatrudnienia ludzi niepełnosprawnych lub/ i długotrwale bezrobotnych, zmniejszenie bezrobocia w obrębie tych grup oraz przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej. Rezultatem projektu będzie włączenie osób zagrożonych wykluczeniem w życie społeczne i gospodarcze regionu, a także poprawa społecznego ich postrzegania. Projekt ma budować wspólną płaszczyznę i porozumienie między społeczeństwem, a osobami „wykluczonymi społecznie”.

Co zrobiliśmy:

I. Przygotowanie warunków organizacyjnych do realizacji projektu

W ramach realizowanego działania, na początku listopada 2003 roku zostały zorganizowane spotkania z gminami mającymi brać udział w projekcie.

4 grudnia w siedzibie ROPS, odbyło się pierwsze wspólne spotkanie osób zaangażowanych w realizację projektu. Na spotkaniu obecni byli przedstawiciele władz wybranych gmin: Miasta Krakowa, Gminy Wieprz, Gminy Mogilany; członkowie Fundacji „Hamlet”; przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Powiatowego Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego oraz pracownicy ROPS, zaangażowani w realizację projektu.

Podczas spotkania omówione zostały zagadnienia dotyczące planowanych działań w ramach projektu. Został przedstawiony i zatwierdzony skład zespołu sterującego oraz określono jego zadania i opracowano wstępny harmonogram spotkań. Zespół spotykać się będzie raz na trzy miesiące.

Do realizacji projektu został powołany również:

1. Zespół ds. opracowania i realizacji projektu – spotykający się raz na miesiąc, w celu omówienia bieżących zagadnień
2. Dwa zespoły lokalne w Gminach Wieprz i Mogilany – składające się ze społeczności lokalnej i realizujące projekt na danym terenie

Każda z gmin wyłoniła wśród uczestników koordynatora -osobę odpowiedzialną za prawidłowe funkcjonowanie projektu na terenie gminy.

Od strony ROPS odpowiedzialne za prawidłową realizację projektu są: Marta Bohdziewicz-Lulewicz – moderator dla gminy Mogilany i Joanna Kubik – moderator dla gminy Wieprz.

Na przełomie stycznia i lutego odbyły się pierwsze spotkania zespołów lokalnych w Wieprzu i Mogilanach.



II. Raport o społeczności lokalnej

Na potrzeby projektu zostały opracowane 2 ankiety mające na celu zdiagnozowanie

1. potrzeb mieszkańców związanych z lokalnym rynkiem usług lub produktów
2. potrzeb lokalnych firm na dany rodzaj kwalifikacji zawodowych

Analiza:

Gmina **Mogilany**

Największym zainteresowaniem cieszyły się usługi związane z gastronomią (łącznie 21% osób wskazało ten rodzaj działalności jako najbardziej pożądany). W obrębie usług gastro-

nomicznych zostały wyróżnione usługi cateringowe – 11% oraz przygotowywanie posiłków dla dzieci w szkołach – 10%. Pozostałe usługi, na które jest zapotrzebowanie to:

- naprawa sprzętu domowego (12%)
- prace budowlano – remontowe (10%)
- prace krawieckie (10%)

Gmina **Wieprz**

Największym zainteresowaniem cieszyły się:

- usługi związane z naprawą sprzętu domowego
- usługi gastronomiczne: przygotowywanie posiłków dla dzieci w szkołach i usługi cateringowe
- prace krawieckie

III. Spotkania zespołów ds. opracowania i realizacji projektu

Odbyły się 3 spotkania zespołu ds. opracowania i realizacji projektu: 16 grudnia 2003, 26 stycznia i 23 lutego 2004.

Podczas spotkań między innymi:

1. zostały określone zasady współpracy między członkami zespołu roboczego i lokalnego
2. zostały określone zakresy czynności i odpowiedzialności poszczególnych osób (koordynatora, pracownika socjalnego, instruktora zawodu, wolontariusza)
3. rozpoznano potrzeby szkoleniowe członków zespołu
4. zostały określone sposoby przygotowania zakresu tematycznego i harmonogramu szkoleń dla członków

zespołów roboczego z zakresu:

- aktywizowania społeczności lokalnych i budowania koalicji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych regionu
- psychologicznych i społecznych uwarunkowań skutecznej pracy z uczestnikami projektu
- metod tworzenia i realizacji indywidualnych planów pracy
- coachingu

5. omówiono wstępnych terminów szkoleń

6. dokonanie wyboru trenerów szkoleniowych

IV. Spotkania zespołów lokalnych

Odbyły się dwa spotkania zespołów lokalnych z moderatorami z ramienia ROPS: 9 stycznia br. w Wieprzu i 19 stycznia br. w Mogilanach.

Podczas spotkań zostali przedstawieni wszyscy zaangażowani w projekt członkowie zespołów lokalnych: doradca zawodowy, pedagog, wolontariusze i inni.

Zostały omówione:

1. działania związane z aktywizacją społeczności lokalnej na rzecz projektu
2. zasady współpracy z lokalnie działającą organizacją pozarządową
3. sposoby pozyskiwania źródeł finansowych w ramach programów konkursowych
4. lokalna specyfika grupy docelowej – osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, itp.
5. zasoby lokalowe niezbędne do realizacji projektu w gminach

12 marca 2004r. w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Mogilanach odbyło się uroczyste spotkanie, w którym uczestniczyli przedstawiciel strony flamandzkiej Luk Scholleart, będący jednocześnie koordynatorem projektu, wiceprezydent Miasta Krakowa Stanisława Urbaniak, wójt Gminy Mogilany Małgorzata Mardyla, wójt Gminy Wieprz Małgorzata Chrapek, dyrektor ROPS Jadwiga Pauli.

Podczas spotkania przedstawiono zostały informacje odnośnie zaawansowania prac w poszczególnych gminach biorących udział w projekcie, jak również omówiony został dalszy plan działań.

Na łamach naszego pisma będziemy Państwu przedstawiać na bieżąca działania realizowane w ramach naszego przedsięwzięcia.

*Joanna Kubik
ROPS, Kraków*

Fundacja Mam Marzenie



29 kwietnia 1980 roku ciężko chory na białaczkę 7-latek o imieniu Chris, zrealizował swoje życiowe marzenie aby zostać policjantem. Trzy dni po spełnieniu tego marzenia mały Chris przegrał swą walkę z chorobą, ale ci, którzy pomogli je zrealizować, postanowili pomóc w ten sposób innym dzieciom cierpiącym na choroby z zagrożeniem życia. Tak narodziła się idea Fundacji Make-A-Wish

Jest największą na świecie fundacją spełniającą dziecięce marzenia – ma 77 oddziałów stanowych w USA i 27 narodowych fundacji afiliowanych w ramach światowego ruchu Make-A-Wish International. Do dzisiejszego dnia fundacje zrzeszone w światowym ruchu Make-A-Wish spełniły marzenia ponad 100,000 dzieci z całego świata.

Misją naszej **Fundacji Mam Marzenie** jest spełnianie marzeń polskich dzieci cierpiących na choroby zagrażające ich życiu. Powstała w Krakowie 14 czerwca 2003 roku z inicjatywy jej założyciela Piotra Piwowarczyka. Piotr, mieszkający przez ostatnie 15 lat w New Jersey, USA, zapoznał się tam z ideą spełniania marzeń dzieci cierpiących na choroby zagrażające ich życiu podczas swojej pracy wolontariusza fundacji Make

A Wish. W 2002 roku, podczas pobytu w Polsce postanowił, że sprowadzi tę piękną misję do kraju i tak zrodziła się fundacja Mam Marzenie. Dzięki wsparciu wielu osób w Polsce i w USA 14 czerwca w Urzędzie Miasta w Krakowie odbyła się uroczystość podpisania aktu notarialnego powołania organów Fundacji.

Fundacja rozpoczęła działalność od nawiązania ścisłej współpracy z Polsko – Amerykańskim Szpitalem dla Dzieci w Prokocimiu i z Hospicjum Św. Łazarza. Fundacja chce w przyszłości działać przy każdym większym ośrodku onkologii i hematologii dziecięcej w Polsce.

Jest pierwszą ogólnopolską organizacją charytatywną, której celem jest dotarcie do wszystkich polskich dzieci żyjących z chorobą zagrażającą ich życiu i wniesienie w nie niezwykłego, pozytywnego przeżycia. Fundacja dąży do tego aby żadne dziecięce marzenie nie pozostało niespełnione, bez względu na status społeczny i miejsce zamieszkania dziecka. W procesie spełniania marzenia staramy się aby rodzina mogła na krótki moment zapomnieć o tragedii jaka ją spotkała. Przez swoją działalność skupiamy wokół fun-

dacji ludzi o wielkim sercu a nasza misja wzmacnia postawy wolontarystyczne i humanitarne w społeczeństwie polskim.

Fundacja realizuje swój cel poprzez:

1. udzielanie pomocy intelektualnej, rzeczowej oraz materialnej dzieciom cierpiącym na choroby zagrażające życiu, jak również ich rodzinom i opiekunom przez spełnianie dziecięcych marzeń,
2. tworzenie banku informacji o dzieciach dotkniętych śmiertelną chorobą i ich bliskich,
3. organizowanie spotkań integracyjnych pomagających dzieciom i ich opiekunom w przystosowaniu do życia w warunkach choroby,
4. organizowanie szkoleń, spotkań, seminariów i konferencji służących wymianie doświadczeń osób i jednostek prowadzących działalność w zakresie zbieżnym z celem Fundacji, a także upowszechnianie za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i sieci Internetowej tych doświadczeń,
5. organizowanie konferencji mających na celu przybliżenie problemów stanowiących przedmiot działania Fundacji innym osobom i instytucjom,
6. prowadzenie działalności wydawniczej w zakresie objętym celem Fundacji,
7. skupianie wokół idei Fundacji przedstawicieli różnych środowisk zawodowych – w kraju i za granicą – zainteresowanych i wspierających jej cele,
8. współpraca z instytucjami publicznymi, a także organizacjami krajowymi i zagranicznymi działającymi na rzecz dzieci cierpiących na choroby zagrażające życiu.

Dobro dziecka jest najwyższą wartością, jaką kierujemy się w naszej działalności. Spełniając marzenie czynnie współpracujemy z lekarzem prowadzącym dziecko, jego rodziną i włączamy ich w ten proces. Jako organizacja oparta na pracy wolontariuszy, dążymy do tego aby każdy z nich czuł się częścią wielkiej rodziny, która wykorzystując talent, czas i wiedzę swoich członków wypełnia swoją misję statutową.

Oczywiści znając dziecięcą wyobraźnię, która nie zna granic postanowiliśmy przyjąć pewne standardy spełniania marzeń. Biorąc przykład z doświadczeń amerykańskich wyróżniliśmy cztery kategorie marzeń:

Chciałbym dostać...

Chciałbym spotkać...Chciałbym być...Chciałbym zobaczyć...

Zdając sobie sprawę, iż każde spełnione marzenie jest unikalnym doświadczeniem dla dziecka, jego rodziny, wolontariuszy i pracowników Fundacji. Ten „magiczny” proces podzieliiliśmy na kilka podstawowych etapów:

- Zgłoszenie dziecka do spełnienia marzenia.
- Weryfikacja stanu zdrowia dziecka
- Poznanie Marzenia
- Spełnianie marzenia

Musimy sobie uświadomić, iż spełnione marzenie nie jest „pocałunkiem anioła śmierci”. Wiele z dzieci, które kwalifikują się do spełnienia marzenia zostaje w pełni wyleczonych i wraca do normalnego życia. To lekarz prowadzący decyduje czy choroba stanowi zagrożenie życia dziecka czy nie. Dlatego też istotna jest dla nas współpraca ze specjalistami i do nich przede wszystkim kierujemy swoje działania.

Wyróżniliśmy w ramach standardów działania fundacji listę chorób dziecięcych, do którym m.in. należą zdiagnozowane AIDS/HIV, rak mózgu, rak złośliwy, rak wątroby, porażenie mózgowie, mukoficydoza, guz Ewinga, choroba Hodgkin'a, białaczka limfoblastyczna i szpikowa, medulloblastoma, zanik mięśni, neuroblastoma (N) nerwik niedojrzały, chłoniak niezrębny, niewydolność nerek – stadium końcowe, anemia plastyczna, rozszczep kregostupa (SB). W trakcie nawiązywania współpracy z ośrodkami onkologii w Krakowie i Warszawie w kwietniu 2003 roku zapytaliśmy dzieci z tych ośrodków jakie są ich marzenia biorąc pod uwagę przyjęte kryteria spełniania marzeń. Oto wyniki naszej ankiety.

Z ankiety przeprowadzonej wśród pacjentów ośrodków onkologicznych w Warszawie i Krakowie wynika, że najczęściej dzieci (34 proc.) pragnie wcielić się w jakąś rolę zawodową (aktora, strażaka, lekarza), nieco mniej (28 proc.) chciałoby posiadać upragniony przedmiot (komputer, rower), inne (24 proc.) marzą o wizycie w atrakcyj-

nym miejscu (w jednej z wielkich stolic, w Disneylandzie), a pozostałe (14 proc.) chciałyby spotkać osobiście jakąś znaną postać (gwiazdę estrady, papieża, wybitnego sportowca).

Warto w tym momencie przedstawić opinię ekspertów na temat Fundacji i spełniania marzeń i ich wpływu na dziecko i jego chorobę:

„Program Fundacji Mam Marzenie daje możliwość realizowania najbardziej wartościowych postaw, które pozwalają okazać miłość i szacunek dla małych pacjentów. Dają dzieciom szansę na wyrażanie swoich marzeń, które mogą zostać spełnione – dajemy wyraz wiary w wartość i godność ich życia. Możliwość dokonywania wyborów na każdym etapie życia – to wyraz wolności i niezależności, której chore dzieci zniewolone przez chorobę, bywają pozbawione. Pozwalając dzieciom marzyć i wybierać – a zarazem aktywnie uczestnicząc w spełnianiu tych marzeń – opiekunowie stwarzają sytuacje, w której dziecko ma świadomość, jak ważną jest osobą. Dr Maria Bustcher – psycholog kliniczny

„Wpływ, jaki spełnione marzenie ma na dziecko i jego rodzinę jest często bardzo spektakularny. Można założyć pozytywne zmiany w stanie zdrowia fizycznego i psychicznego dziecka i jego samopoczuciu. Stan psychiczny rodziców, którzy biorą czynny udział w spełnianiu marzenia również ulega poprawie. Często, po raz pierwszy od długiego czasu widzą oni swoją pociechę uśmiechniętą i pełną radości życia. Dzieci wra-

cają na leczenie bardziej gotowe do współpracy z lekarzem i łatwiej znoszą trudy terapii. – Dr. Nelson L. Turcios, – lekarz-onkolog

Rok 2003 chcieliśmy przeznaczyć na dokładne zaplanowanie działań fundacji, na kwestie administracyjne i organizacyjne a działalność statutową rozpocząć w styczniu 2004 roku. Postanowiliśmy jednak, że pomimo dużej ilości pracy organizacyjnej spełnimy pierwsze marzenie w roku 2003. Pierwszym dzieckiem, któremu spełniłmy marzenie była 15 letnia Bogusia Siedlecka. Poznaliśmy ją w Warszawskim Hospicjum dla Dzieci dr Dangla i od pierwszego momentu oczarowała nas swoim uśmiechem, otwartością i inteligencją. Bogusia cierpi na wrodzoną łamliwość kości, która uniemożliwia jej normalne funkcjonowanie i zahamowała jej wzrost. W swoim życiu miała już 101 złamań, przeszła 15 operacji. Wystarczy, że czasami machnie ręką lub kichnie i łamią się jej kruche kości. Gdy mija ból, Bogusia cieszy się życiem. Jej niepoprawną optymistką, pełną energii i pomysłów dziewczyną o wielkim sercu. Ma co prawda indywidualny tok nauczania, ale dwa razy w tygodniu tata wiezie ją do szkoły na lekcje. Choroba nie zniechęciła jej jednak do świata i wbrew prognozom lekarzy i ciągłemu bólowi kości, jest roześmianą optymistką. Bogusię pasjonuje czytanie i pisanie, ma swoją własną rubrykę w biuletynie Hospicjum i namiętnie pisze wiersze, za które otrzymała wiele nagród w konkursach poetyckich.

„Po pierwsze, wciąż żyję i kocham życie, mimo że moja „karoseria”, to

znaczy moje niedoskonałe ciało, wciąż się sypie. Jednakże mój duch ma się dobrze. Mam kochających rodziców, bardzo troskliwą mamę i czworo rodzeństwa: dwie siostry i dwóch braci. Pięć lat temu Pan Bóg dał mi w prezencie młodszego braciszka, Piotrusia” – napisał w jednym z artykułów do gazetki hospicyjnej.

Bogusia odwiedziła Disneyland w Orlando na Florydzie w grudniu 2003 roku wraz ze swoją siedmioosobową rodziną. Osoby, które chciałyby poznać Bogusie zapraszamy do odwiedzenia naszej strony internetowej, na której Bogusia ma również swoją rubrykę: www.mammarzenie.org

Fundacji Mam Marzenie ma trzy podstawowe organy władzy, które chciałabym Państwu przedstawić:

Radę programową w składzie *Dr Teresa Weber* – przewodnicząca, lekarz-specjalista opieki paliatywnej, założyciel Hospicjum Św. Łazarza w Krakowie, *Prof. Roma Rokicka-Milewska*, pediatra-onkolog, były dyrektor Katedry Onkologii i Hematologii Dziecięcej Akademii Medycznej w Warszawie, *Małgorzata Misztela*, dyrektor Centrum Wolontariatu w Kielcach, *Agnieszka Krawczyk*, ekspert Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS w Warszawie, *Piotr Piwowarczyk* założyciel fundacji.

Zarząd fundacji w składzie: *Piotr Piwowarczyk*, prezes, *Małgorzata Lesiak*, wiceprezes.

Radę przyjaciół fundacji w składzie: *prof. Józef Lipiec*, filozof, członek Senatu, *Jerzy Fedorowicz*, ak-

tor i reżyser, dyrektor Teatru Ludowego w Krakowie, *Doc. Walentyna Balwierz*, ordynator oddziału onkologii i hematologii Polsko -Amerykańskiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie, *Tomasz i Marta Osuchowie*, założyciele fundacji „Spełniamy Dziecięce Marzenia” przy Szpitalu Dziecięcym na ul. Litewskiej w Warszawie, *prof. Jerzy Kowalczyk*, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Onkologii i Hematologii Dziecięcej, *Piotr Chadzyński*, prezes fundacji „Wspólna Droga” (United Way of Poland), *red Ewa Nowakowska*, reprezentant redakcji tygodnika „Polityka”, który objął patronat medialny nad Fundacją Mam Marzenie, *prof. Hubert Izdebski*, wybitny specjalista prawa cywilnego, *prof. UW, ojciec Józef Obirek*, *prof. Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, OFM*

Również w maju 2003 roku powstał Komitet Założycielski Fundacji Mam Marzenie w USA w skład którego weszli: *Piotr Piwowarczyk*, fundator, *dr. Kaja Mirecka-Ploss*, dyrek-

tor American Center of Polish Culture w Waszyngtonie, *Elżbieta Baumgartner*, wydawca poradnika „Sukces”, autorka książek z dziedziny finansów, *Zofia Kłopotowska*, wydawca tygodnika „Kurier”, *dr Czesław Karkowski*, zastępca red. naczelnego gazety „Nowy Dziennik”, *Joanna Wezyk*, malarka, *Marek Zawisny*, adwokat, *Rafał Olbiński*, grafik, *prof. Andrzej Ruszczyński*, wykładowca Rutgers University, matematyk, *Andrzej Pityński*, rzeźbiarz *Krystyna Stachowiak*, specjalista public relations.

Wszyscy Ci ludzie oraz grono zaufanych wolontariuszy współpracujących z Fundacją realizują główne zadanie, którym jest ulżenie w chorobie dzieciom i ich rodzinom. Pragniemy, aby na krótką chwilę przenieśli się oni z tragicznej rzeczywistości w świat fantazji i aby mogli we własnym gronie cieszyć się marzeniem i wspólnie spędzonym czasem.

Agnieszka Krawczyk
Warszawa



Kampania „zaczniemy teraz...” – podsumowanie

Decyzją Rady Unii Europejskiej rok 2003 został ogłoszony Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych. Z tej okazji Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie zainicjował kampanię społeczną pod nazwą „zaczniemy teraz...”. Do realizacji przedsięwzięcia włączyło się 18 powiatów oraz liczne organizacje pozarządowe działające na polu pomocy osobom niepełnosprawnym. Przebieg kampanii, mimo wielu wspólnych przedsięwzięć, różnił się na terenie poszczególnych powiatów.

Spośród wielu inicjatyw, realizowanych pod hasłem „zaczniemy teraz...” pozwolę sobie wymienić zaledwie kilka. I tak na przełomie maja i czerwca w Stróżach, odbyła się I-sza *Europejska Konferencja Osób Niepełnosprawnych*, zaś w październiku konferencja pt.: „Bieda na wolnym rynku. Ubodzy, niepełnosprawni w społeczeństwie obywatelskim”, gdzie uczestnicy mieli okazję poszerzyć wiedzę na temat niepełnosprawności oraz przyczyn ubóstwa.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Nowym Targu, w maju zorganizowało obchody *Dni Godności*

Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną.

Ciekawym pomysłem była organizacja przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” z Dąbrowy Tarnowskiej wakacyjnego ośrodka dziennego pobytu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Dzięki tej inicjatywie niepełnosprawne dzieci miały zapewnioną właściwą opiekę w czasie wzmrożonych prac polowych.



Ważnym wydarzeniem okazał się także konkurs dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą dzięki środkom uzyskanym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Warunkiem uczestnictwa było złożenie przez osobę nie-

pełnosprawną wniosku konkursowego wraz z wymaganymi załącznikami potwierdzonymi za zgodność z oryginałem przez powiatowe centrum pomocy rodzinie w wyznaczonym przez ROPS terminie, prowadzenie działalności gospodarczej, opisanej we wniosku konkursowym, minimum 2 lata, spłacenie uzyskanej z PFRON pożyczki lub jej częściowe umorzenie przez Starostę w oparciu o art. 12 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Te wymagania spełniło 14 osób. W swojej ocenie Komisja Kwalifikacyjną brała przede wszystkim pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności oraz ilość zatrudnianych osób (ze szczególną uwagą czy zatrudnione są inne osoby niepełnosprawne). Zwycięzcą została Katarzyna Kłak z Krakowa. Jej firma – Kio Colletion – projektuje i szyje stroje, przygotowuje produkcje dla dużych firm odzieżowych oraz opracowuje własne kolekcje autorskie. Wyróżniona została Grażyna Hodakowska z Krakowa (prowadzi punkt całodobowej opieki nad dziećmi „Lalkowo”), Alina Skiba – Wojnach z Krakowa (jej firma zajmuje się grafiką i działalnością reklamową), Sławomir Fitrzyk z Tarnowa (handluje wyrobami kaletniczymi, instaluje elektronikę samochodową) oraz Stanisław Korona z Nowego Sącza – pszczelarz.

Uroczyste wręczenie nagród odbyło się 6.11.2003r. w Centrum Kultury i Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie. Patronat nad konkursem objął Przewodniczący Sejmi-



ku Województwa Małopolskiego Pan Piotr Boroń.

Warto także zaznaczyć, że na terenie powiatu wadowickiego powstał punkt informacyjny, gdzie odpowiednio przeszkoleni i przygotowani pracownicy Działu Rehabilitacji Społecznej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie udzielali zainteresowanym niepełnosprawnym informacji, osobiście i telefonicznie, zwłaszcza dotyczących realizowanych przez pcpwr zadań z zakresu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych, dofinansowania pobytu na turnusie rehabilitacyjnym oraz dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Obchody Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych były okazją do konsolidacji działań realizowanych przez administrację publiczną i organizacje pozarządowe. Mamy nadzieję, że wspólne działanie na rzecz osób niepełnosprawnych nie zakończy się wraz z zakończeniem obchodów ERON, że zainicjowana przez ROPS

kampania pozwoliła na dostrzeżenie nie tylko problemów środowiska osób niepełnosprawnych, ale także sposób ich rozwiązywania.

Patronat nad kampanią objął Marszałek Województwa Małopolskiego – Pan Janusz Sepioł, zaś patronat medialny nad całym przedsięwzięciem objęła TVP Kraków.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w realizację kampanii „zaczniemy teraz...”. Jesteśmy przekonani, że nasze wspólne działania przyczyniły się do poprawy jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców Małopolski.

*Beata Trybocka
ROPS, Kraków*

Prezentacje

Europejski Dzień Pomocy Ofiarom Przestępstw

22 lutego br. obchodziliśmy „Europejski Dzień Pomocy Ofiarom Przestępstw”. Przy współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Krakowskiego Centrum Praw Kobiet, Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie zorganizowano punkty informacyjne, w których osoby poszkodowane bądź rodziny mogły skorzystać z bezpłatnych i fachowych porad psychologów, prawników, pracowników socjalnych i funkcjonariuszy Policji. Akcja ta miała na celu z jednej strony udzielenie fachowego wsparcia ofiarom przestępstw, jak również uświadomienie społeczeństwu konieczności pomocy osobom poszkodowanym, które jakże często nie mogą lub nie potrafią normalnie funkcjonować i wymagają długotrwałej

terapii. Pomocy takiej mogą udzielać zarówno wyspecjalizowane służby jak i najbliższe otoczenie, rodzina i przyjaciele. Akcja spotkała się z dużym zainteresowaniem, w ciągu czterogodzinnego dyżuru udzielono 40 porad. Dominowały sprawy z zakresu przemocy domowej, konfliktów rodzinnych, niezadowolienia z rozstrzygnięć lub wyroków sądowych. Prowadzone działania i kampania medialna służyć miała również przekazaniu informacji, iż istnieją służby powołane do niesienia wszechstronnej pomocy ofiarom nieszczęśliwych wypadków lub przestępstw. Zorganizowana akcja pokazała, iż możliwa jest współpraca pracowników Policji, pomocy społecznej i organizacji pozarządowych we wspólnych działaniach na rzecz pomocy osobom tego wymagającym.

Rozstrzygnięcie konkursu grantowego 2004

8 kwietnia br. Zarząd Województwa Małopolskiego podjął uchwałę o przyznaniu dla organizacji społecznych, Kościoła Katolickiego i innych kościołów, związków wyznaniowych, fundacji, stowarzyszeń, pracodawców oraz osób fizycznych i prawnych, dotacji na realizację zadań województwa z zakresu pomocy społecznej ujętych w opracowanych i wdrażanych programach celowych.

Zgodnie z przyjętą procedurą wnioski poprawne pod względem formalnym były oceniane przez zespół oceniający, który kierował się zgodnością przedstawionych ofert z kierunkami polityki społecznej ujętymi w Małopolskim Programie Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2002-2006 oraz Wojewódzkim Programie Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych na lata 2001-2005, oraz kryteriami oceny ofert przyję-

mi przez Zarząd Województwa Małopolskiego.

Spośród 154 złożonych 106 ofert nie zostało zarekomendowanych do dofinansowania (z czego 78 zostało odrzuconych z powodów formalnych, 18 otrzymało mniejszą niż wymagana do dofinansowania ilość punktów, 10 – z powodu braku środków).

Ostatecznie Zarząd Województwa Małopolskiego postanowił wesprzeć finansowo realizację 48 projektów, pokrywając te wydatki ujęte w planie finansowym złożonych ofert, które stworzą warunki do kontynuowania działań pomocowych organizacji i przyczynią się do podniesienia jakości usług.

Szczegółowy wykaz dofinansowanych projektów znajduje się na stronie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie www.rops.krakow.pl

Nowe akty prawne

Dz.U.04.3.17
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI, PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
z dnia 10 grudnia 2003 r. w sprawie wzoru sprawozdania przedstawianego przez centrum integracji społecznej

Dz.U.04.10.79
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW
z dnia 14 stycznia 2004 r.
zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

Dz.U.04.17.167
USTAWA BUDŻETOWA NA ROK
2004 z dnia 23 stycznia 2004 r.

Dz.U.04.19.177
USTAWA
z dnia 29 stycznia 2004 r.
Prawo zamówień publicznych

Dz.U.04.26.231
ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW
z dnia 21 lutego 2004 r.
w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent

Dz.U.04.31.274
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA
z dnia 17 lutego 2004 r.
w sprawie sposobu i trybu finansowania z budżetu państwa świadczeń zdrowotnych udzielanych osobom nieposiadającym uprawnień z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego

Dz.U.04.33.285
USTAWA
z dnia 22 stycznia 2004 r.
o zmianie ustawy o ochronie danych osobowych oraz ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe

Dz.U.04.33.290
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW
z dnia 27 lutego 2004 r.
zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów

Dz.U.04.35.305
Ustawa
Z dnia 29 stycznia 2004r.
O zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dz.U.04.45.433
ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI, PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
z dnia 5 marca 2004 r.
w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne

Dz.U.04.46.437
ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW
z dnia 12 marca 2004 r.
w sprawie trybu kontroli prowadzonej przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

M.P.04.10.154
OBWIESZCZENIE
MINISTRA GOSPODARKI, PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
z dnia 17 lutego 2004 r.
w sprawie wysokości zasiłku dla bezrobotnych

M.P.04.10.159
KOMUNIKAT
PREZESA ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH
z dnia 16 lutego 2004 r.
w sprawie kwoty zasiłku pogrzebowego

M.P.04.10.163
KOMUNIKAT
PREZESA ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH
z dnia 21 lutego 2004 r.
w sprawie kwoty zasiłku pielęgnacyjnego

30 **es.O.es**

Spis treści:

1. **Wydarzenia.** *Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie ma już pięć lat...* Marta Bohdziewicz-Lulewicz 1
2. **Warto wiedzieć.** *Diagnozowanie przyczyn ubóstwa w województwie małopolskim. Raport z badań.* Małgorzata Szlązak, Marta Bohdziewicz-Lulewicz 4
3. **Warto wiedzieć.** *II Sympozjum Przyszłość Pracy Dla Osób Chorujących Psychiczenie.* Dr Hubert Kaszyński 9
4. **Prezentacje.** *Zatrudnienie socjalne – szansą dla bezrobotnych na lokalnych rynkach pracy. Projekt polsko – flamandzki.* Joanna Kubik 14
5. **Prezentacje.** *Fundacja „Mam Marzenie”.* Agnieszka Krawczyk 18
6. **Prezentacje.** *Kampania „zaczynamy teraz...” – podsumowanie.* Beata Trybocka 23
7. **We współpracy.** *Europejski Dzień Pomocy Ofiarom Przestępstw.* 26
8. **Warto wiedzieć.** *Rozstrzygnięcie konkursu grantowego 2004.* 27
9. **Warto wiedzieć.** *NOWE AKTY PRAWNE* 28

Kwartalnik **es.O.es**
redagowany przez pracowników
Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ISSN
1231-2770

Nakład:
1500 egz.

31-026 Kraków, ul. Radziwiłłowska 1
tel./fax: (012) 430-29-73, 422-06-36
(012) 426-91-00, 426-90-00
www.rops.krakow.pl
e-mail: biuro@rops.krakow.pl

Wydawnictwo finansowane ze środków
Samorządu Województwa Małopolskiego

Druk:
P.Z.U. „DRUKMAR”
32-080 Zabierzów, ul. Rzemieślnicza 10
tel./fax: (012) 285-23-14, 285-25-02